

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter Religio Soc. Iesu, eiusque Religiosi, capaces sint haereditariae
successionis ex testamento, vel ab intestato, & cuiusvis legati. punct. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

21. Ex omnibus supradictis deciditur quæritio, qualiter possit Minoribus possessionem, vel censum tradere non quoad dominium, sed quoad usum fructuum, ipsique liceat accipere? Et quidem si reuocabiliter tradas, & temper à tua voluntate dependenter, non est dubium illis licere, quia est quædam continuata elemosina absque ullo iure perpetuo, vel ad tempus in ipsos translato. At si irrevocabiliter tradas singulis annis fructus colligendos, etiam si hæc traditio ad breue tempus fiat, censetur probabilis non licet, sicut dixi de legato relicto annuorum reddituum; quia verè hi fructus sunt annui redditus. Quod à fortiori procedit, si propria industria, & labore fructus illius possessionis comparandi essent. Non enim negotiatione parare sibi possunt sustentationem. Quapropter solum tibi licet Minoribus facultatem, & ius irrevocabile concedere, ipsique licet accipere ad fructus una vice colligendos, consentiendum his Suar. 1.3. de relig. 8. cap. 17. à n. 34.

22. Tandem inquires, quo remedio uti debent Minores pro recuperando legato sibi valide relicto? Breuiter respondeo posse medio iudicio, qui nomine Pontificis agere potest in iudicio, ut legata Minoribus debita concedantur. Sed hoc intelligo de legatis, ex quibus in legatio actio civilis resultat, sic Cordub. regul. D. Francisci, cap. 1. question. 16. punct. 21. Manuel. Rodrig. 1.2. q. 1. regul. q. 78. art. 1. Sanchez d. c. 26. n. 59. § 63.

Deinde possunt implorare extra iudicium officium iudicis tam Ecclesiastici, quam secularis, ipsæque iudex tenetur petitioni annuere. Sic Cordub. supra, c. 6. q. 11. p. 4. Man. q. 126. n. 4. & aliis relatis Sanchez 16. n. 62. Adde ipsum iudicem nemine petente, ex proprio officio debere id procurare, si ei constet de hæredis, seu legatarij negligentia; quia obligatus est ratione officij et subditis suis obligationibus satisfaciendi. Sanchez aliis relatis supra numer. 60. Quæ omnia factis constant ex capit. exiit, §. ad hæc, de Verbor. significat. in 6. & ex Clement. exiit, eod. tit.

PUNCTUM X.

Qualiter religio Societatis Iesu, eiusque Religiosi capaces sint hereditariæ successiois ex testamento, vel ab intestato, & cuiusvis legati.

SUMMARIUM.

1. Distinguntur varij gradus Religiosorum, & Conuentuum in Societate Iesu.
2. Domus professa incapax est habendi bona stabilia.
3. Si aliquid stabile relinquatur, debet vendi quamprimum oportet unè fieri possit.
4. Si hæredem graues, ut singulis annis domui Professa aliquam pensionem relinquit, videtur non valere legatum.
5. Probabilis est oppositum.
7. Qualiter interdicitur religiosis Societatis ad has elemosinas Societate faciendâ fideles excitari.

T IN Societate varij gradus Religiosorum & Conuentuum sunt distinguendi: Alij sunt Religiosi professi; alij Coadiutores formati, alij Scholastici vocantur Deinde ex Conuentibus alij sunt domus Professarum Collegia, domusque Probationis. Religiosi, qui solum voto biniij simplicia emiserunt capaces sunt cuiuslibet hereditariæ successiois, & legati non solum quoad usum, & administrationem illius ex licentia Superioris, sed etiam quoad dominium, ut constat ex Bulla Affendente Greg. XIII. & ex constit. 4. p. c. 4. n. 5. § 6. § 6 p. c. 2. n. 11. Professi vero, & Coadiutores formati cuiuslibet hereditariæ successiois incapaces sunt, non tamen legati, ut supradicta Bulla, & Constitutiones decidunt; legatum vero ipsi relictum acquirunt Collegio, vel Domui, in qua resident, & iuxta huius capacitatem, vel incapacitatem legatum tenent.

1. Primò ergo professa domus incapax est habendi bona stabilia, quales sunt possessiones, annuatim, redditus etiam applicati sacristiæ, aut fabricæ Ecclesiæ præter communem, & consuetam habitationem sub qua domus, Ecclesiæ, & hortus coniugis comprehenditur, & præter aliquam vineam, seu hortum cum sua domo ad extraordinarium religiosorum leuamen, qui si fructus aliquos habeat, nec locati, nec vendi possunt tamen eis professi uti possunt ad sui sustentationem; habetur expressè in Constit. 6 p. c. 2. colligiturque ex Bulla Pauli III. & Iulij III. & Greg. XIII. institutum Societatis confirmatum. Neque aduersus hanc strictam paupertatem est, si aliquis ex fundatoribus domorum, vel Ecclesiarum vellet reddere aliquos ad fabricæ usum relinquere; dummodo nec dispositio eorum ad Societatem pertineat, nec sit, unde ei competat actio in illos (quamuis id illi curæ esset, ut in cuius talis manus commis-

sum est suum officium faceret) & sic in rebus similibus habetur expressè dicto loco Constit. in declarat. litt. B. Neque item est aduersus hanc paupertatem, quod domus professa possit institui hæres, modo non sit instituta aliquo bono stabili, quia nullibi cauetur incapacem esse successiois hereditariæ si solum in supradicto loco Constit. n. 12. dicitur. Hanc incapacitatem habere ratione suorum religiosorum, tacite innuens ex alio capite, scilicet ex libera testatoris voluntate institui hæredem posse, sicut & collegium; & ita docet Molin. tom. 1. distinct. 195. vers. à regula propostia. Sanchez lib. 7. sum. cap. 27. num. 15.

2. Quod si domui professe, vel eius Ecclesiæ aut sacristiæ aliquod stabile non necessarium ad habitationem, vel recreationem legetur, aut donetur, vendi debet quamprimum possit, sicut diximus de legato immobili fratribus Minoribus relicto, & traditur dicto loco constit. 6. p. c. 2. n. 5. in declarat. litt. L. Sanchez loco allegato. Sed quia contingit sæpe non inueniri statim emptorem, qui iustam estimationem concedat, ea de causa oportunitas expectanda est, ut dicitur in dicta Constit. declarat. Interim tamen iuxta probabilem sententiam locari, seu conducì potest, & redditus in utilitatē professorum conuertitur, modo in breui tempore, scilicet infra decennium fiat. Sanchez lib. 7. c. 27. n. 22. Probabilis tamen est fructus expendendos esse in pauperes; aliis societas professa pro aliquo tempore redditus haberet, & mendicitatem excluderet contra prohibitionem sæpe in constitutionibus latam vltos redditus habendi: Exam. gener. cap. 1. num. 3. § 6. part. Constit. cap. 2. num. 2.

3. Difficultas autem eo pertinet; an si hæredem graues, ut singulis annis domui professe certam pensionem tribuat pro professorum sustentatione, vel pro fabrica Ecclesiæ, aut sacristiæ ornata, valeat legatum, teneaturque hæres grauarus votum testatoris exequi, capaxque sit domus professa illud acquirendi. Videtur nullum esse tale legatum; quia est legatum annuorum reddituum, quorum Societas professa incapax est. Item ut singulare priuilegium concessum videtur fundatoribus Ecclesiarum, ut possint hos redditus annuos pro Ecclesiæ fabrica relinquere: 6. p. Constit. cap. 2. in declarat. litt. B. Non enim absque causa nomen fundatoris expressum est. Ergo cõparatione aliorum huiusmodi legatum nullum est. Deinde expendo verba constitutionis. Inquit enim sanctissimus Ignatius dicto c. 2. n. 6. Si aliquis sponte suo eas perpetuas elemosinas (scilicet annuos redditus) relinqueret, nullum ius ciuitie ad eas perendas in iudicio acquiritur, Sed cum ad id charitas propter Deum eos mouerit, elargiantur. Si igitur ex charitate in Deum moueri debent, signum est non ex obligatione, sed gratis eas elargiri; obligatio enim si aliqua in præsentia adest, iustitiæ est, non charitatis.

4. Ceterum verius censetur, id legatum valere, hæredemque grauatū obligatum esse, professe Societati præstare; sic docet Sanchez l. 7. sum. c. 27. n. 9. inclinat Suar. t. 4. de relig. tract. 10. l. 4. c. 6. n. 9. præcipit in fine. Ratio ea est; quia ex voto paupertatis iuxta Societatis cõstitutiones solū interdicitur domui professe ius ciuile ad hos redditus acquirendos, non tamè illorum acquisitio; si de facto datur. Obligatio autem hæredis illos elargiendi supposita capacitate domus professe impediri à Societate nõ poterat, eū hæc obligatio ex dispositione, & voluntate testatoris proueniat. Neque obstat societate professe incapacem esse habendi annuos redditus, quia id debet intelligi de annuis redditibus, ad quos ipsa Societas ius ciuile haberet; secus de annuis redditibus cõparatione Societatis gratis, & liberalibus. Neque obstat cõstitutionis declaratione specialiter legata fundatori pro Ecclesiæ fabrica valida declarata, quia id fecit, ut indicaret in hoc casu semper Societati conuenire hæc legata acceptare, quod in legatis aliorum non æquè cernitur. Unde ex hæc fundatorum expressione non licet inferre aliorum similia legata sub paupertatis voto comprehendi, nullaque esse, imò contrariū non leuiter colligitur ex illis verbis constitutionis, sic in rebus similibus, scilicet in similibus legatis perpetuis esse idem dicendum, ac dictum est de legatis annuorum reddituum constitutis à fundatore. Neque denique obstat, quod hæres grauatús moueatur ex charitate in Deum ad hæc legata exequenda; quia etiam moueri potest & debet ex iustitiæ obligatione, cõparatione inquam testatoris ex tacito cum illo contractu ob hereditatem acceptam. At quia cõparatione Societatis nullam obligationem habet; eo quod ex tali legato nullum ius ei est acquisitum, ideo dicit Sanctissimus Ignatius hæredem moueri ex charitate ad has elemosinas perpetuas elargiendas.

5. Subdit vero constitutio dicto cap. 2. num. 6. ne vltus à Societate ad has elemosinas perpetuas elargiendas domibus, vel Ecclesiis Societatis professe, fideles excitet ob maiorem scilicet adificationem, & paupertatis puritatem. Si tamen aliquis simplici suasionem excitaret, non creditur peccaturum; quia hæc excitatio non est materia voti paupertatis, & ex alia parte sola constitutione prohibetur, & non in virtute obedientiæ; ergo ex nullo capite esse potest

potest peccatum. Sic Suar. t. 4. de relig. tract. 10. l. 4. c. 9. n. 9. sine
 c. 11. sine. Sanch. l. 7. lum. c. 26. n. 11.

PUNCTUM XI.

Qualiter Societati Iesu, eiusque religiosi interd-
 ctum sit pro Missis, concionibus, aliisque mi-
 nisteriis stipendia recipere.

SUMMARIUM.

1. Supradictis religiosi hac stipendia, vel elemosyna in recom-
 pensationem interdicitur.
2. Probatur solum ex regula, & non ex voto interdici.
3. Ex hac sententia videtur inferri, cui esset concessum à Superi-
 ore pecunia recipere non peccatum mortaliter, si aut
 in stipendium Missarum recipiat.
4. Contraria sententia tenenda est, scilicet ex voto hanc obli-
 gationem esse.
5. Si gratis, & non ex debito elemosyna detur, optime recipi po-
 test.
6. Qualiter pro religiosorum sustentatione, pro viatico, aliis-
 que requisitis ad ministeria exercenda elemosyna recipi
 possit.
7. Videtur posse Titio obligari faciendi sacrum, si pauperi, vel
 consanguineo stipendium concedat.
8. Titio obligatio sacra facere potes, promittere se suo nomine
 sacra facturum.
9. Si stipendium pro Missa recipias, Missa celebrata, non teneris
 danti restituere stipendium, tamen si Sanch. contrarium
 sentiat.
10. Stipendium consumpto potes, & debes sacra facere.
11. Hac Sacrificia preferenda sunt Sacrificiis debitis ex institu-
 to, & regula.

1. **N**emini esse potest dubium religiosi Societatis Iesu in-
 terdictum esse pro Missarum sacrificiis prædicationi-
 bus, lectionibus, sacramentorum administratione, aliisque piis
 officiis, quæ Societas iuxta suum laudabile institutum exer-
 cet, stipendium vilius, vel elemosynam quæ ad compensationem
 huiusmodi ministeriorum dari solent admittit. Sic ex-
 pressè in *constit. exam. gener. c. 1. n. 1.*

2. Difficultas autem est, an hæc obligatio sit solum iuxta regu-
 lam, & constitutionem, ut paupertatis votum perfectius obser-
 uetur, & cum maiori proximorum edificatione, an vero sit
 materia ipsius voti? si enim solum obligantur Societatis reli-
 giosi abstinere à receptione huius stipendij, & elemosynæ ex
 regula, & non ex voto, nullum per se peccatum committent
 ex illius transgressione, cum regulæ nostræ religionis non
 obligent ad culpam, sed solum ad penam arbitriam.

Videtur autem obligatio abstinendi ab hoc stipendio so-
 lum esse ex regula, & non ex voto. Quia in bulla Pauli III. quæ
 incipit *Regimini militantis Ecclesiæ*, nostrum institutum pri-
 mo confirmans, votumque paupertatis, eiusque materiam
 exactè explicans nulla mentio facta est huius obligationis
 cum tamen sit essentialis esset, debebat in declaratione apponi.
 Inquit enim constitutio. *Vocantur singuli, & vniuersi, loquuntur*
de professis, perpetuam paupertatem declarantes, quod non
solum priuatim, sed neque etiam communiter possint pro So-
cietatis sustentatione, aut vtu ad bona aliqua stabilia, aut ad
proventus, seu introitus aliquos, ius aliquod civile acquirere,
sed sine dispensatione vtu tantum rerum sibi donatarum ad neces-
saria sibi comparanda accipere. Deinde ex nulla constitutione,
aut bulla Pontificis aperte constat sub voto, tanquam sub
eius materia hanc obligationem comprehendere. Nam esto in
*Bulla Iulij III. quæ incipit *exposcit debitis pastorales officij*, vbi*
institutum Societatis confirmatur, declaratum sit ministeria
Societatis exequenda esse gratis omnino, & nullo pro suo la-
bore stipendio accepto; non inde inferitur sub voto tanquam
sub materia promissa hanc obligationem comprehendere, quia
ibi non votum paupertatis, sed instituti conditio declaratur. In
constitutionibus autem, vbi huius rei mentio fit, commenda-
tur illius observatio, non tanquam voti materia, sed tanquam
professionis nostræ proprium, & edificationi proximorum
*maximè conueniens, ut constat ex *4. p. const. c. 7. n. 3.* ibi cum ta-*
men proprium sit nostræ professionis nullum temporale præ-
mium accipere pro spiritualibus ministeriis, &c. Non enim dixit,
cum tamen proprium sit, nostræ paupertatis promissa, sed
nostræ professionis, quasi indicans, quod modum tantum proceden-
di pertinere, idque aperte declarat, subiungens nullas esse
recipiendas obligationes, vel condiciones, quæ sinceritatem
impediant in nostri procedendi modo, qui est dare gratis, quæ
*gratis accipiuntur. Et *6. p. const. c. 2.* vbi paupertas Societatis,*
rum domorum, tum collegiorum, tum particularium personarum
latissime declaratur, ut simplex quædam constitutio
quamuis grauissima proponitur, non recipere stipendia, vel
*elemosynas vllas promittit, &c. inquit enim constitutio *nu. 7.**
omnes, qui sub obedientia sunt Societatis meminerint se gratis
dare debere, quæ gratis acceperunt, nec postulando, neque ad-

mirando stipendium, vel elemosynas vllas, &c. ut sic maiori
 cum libertate, & proximorum edificatione possint in diuino
 seruitio procedere, expende non dixisse, ut paupertas promissa
 obleretur, sed ut proximorum edificationi consulatur, & ma-
 iori cum libertate spiritus procedatur. Eaque de causa *10. p.*
const. 8. 5. dictum est referre plurimum ad conseruationem, &
 augmentum totius Societatis nullos redditus, vel possessiones,
 vel stipendia pro missis, &c. admittit. Mature vlt est S. Ignatius,
 verbo *referri*, quod conuenientiam indicat, non necessitatem;
 quia stipendia cum redditibus, & possessionibus coniunctis
 si non solum de redditibus, & possessionibus mentionem face-
 ret, cum horum priuatio ad Societatis profectam conseruatio-
 nem omnino necessaria sit, non verbo *referri*, sed verbo indica-
 caute necessitatem vteretur. Solum illa verba, *exam. gener. c. 1. n.*
3. grauius vrgent pro contraria parte, ibi enim, N. P. S. Ignatius
 declarat paupertatem Societatis professæ, inquit. *Tria*
vota, obedientia, paupertatis, & castitatis emittantur, sic pa-
upertatem accipiendo, vt nec velle nec possit redire vllis ad
suam sustentationem, neque ad quod vis aliud habere. Quod
non tantum in particulari de vnoquoque fed etiam de Eccle-
sia, & domibus Societatis professæ est intelligendum. Nec
etiam (quamuis aliis sit licitum, pro Missarum sacrificiis, vel
prædicationibus, vel lectionibus, vel vllis Sacramenti ad-
ministratione, vel quouis alia pro officio ex iis, quæ iuxta suum
institutum Societas potest exercere, stipendium vllum, vel
elemosynam, quæ ad compensationem huiusmodi ministerio-
rum dari solent, ab alio, quam à Deo, hoc cuius obsequium con-
tra purè facere debent, possunt admittit. Ecce qualiter pa-
upertatem promissam accepit S. Ignatius, vt scilicet priuatio-
nem reddituum, & stipendij pro ministeriis comprehendit.
At constat priuationem reddituum sub voto paupertatis com-
prehendam esse. Ergo & priuatio huius stipendij censetur com-
prehendi. Fereor hunc locum difficilem solutionem habere,
sed quia manifestè non conuincit sub paupertate promissa ab-
stinenciam à receptione dicti stipendij, comprehendere non est
hæc obligatio, imponenda. Explicari enim potest acceptam
ibi esse paupertatem iuxta nostras constitutiones, & modum
procedendi, non vt voti materiam. Et licet carentia reddituum,
& possessionum voti materia sit, non habet esse materiam ex
hoc loco constitutionis, sed ex aliis, in quibus id satis declar-
atur. Cum ergo in alijs constitutionibus locis hoc stipendio care-
re potius ad puritatem paupertatis, quam ad illius materiam
colligatur pertinere, dicendum est S. Ignatium eo loco ex-
aminis paupertatem accepisse iuxta constitutiones, & modum
Societatis procedendi, non pro voti materia. Ex quibus omni-
bus videtur satis probabiliter colligi receptionem stipendij, et
talis non esse contra votum, sed solum contra regulas, & con-
stitutiones. Quod non leuiter confirmatur ex eo quod in
*congr. 5. generali decreto 21. dicitur circa capit. *exam. h. 1. c.**
*2. *constit. c. 6. p. 9. 7.* postulatam fuit, vt congregatio declarantes*
accipere aliquid pro ministeriis Societatis, tanquam stipen-
dium, vel elemosynam in compensationem sit contra votum
paupertatis Societatis, vel contra constitutionem tantum. Et
cum hæc questio, & accuratè per plures dies agitata fuis-
set, tandem placuit congregationi nihil in alterum partem
declinare, aut declarare, sed exactissimam illius grauissimæ con-
stitutionis obseruationem ad maiorem edificationem, & pa-
upertatis nostræ sinceritatem ac puritatem retinendam per-
cessarium vehementer omnibus commendare, ac omnino pro-
hibere, ac vllis superioribus, ac ne ipse quidem Præpositus Ge-
neralis in ea dispensare. Ecce qualiter congregatio dubia fuit, &
tandem abstinenciam ab stipendij receptione ad sinceritatem
& puritatem paupertatis, non ad illius substantiam definiuit
pertinere. Signum ergo est, dubium non leue esse an sub voto
paupertatis comprehendatur. Posito autem hoc esse dubium,
certum videtur religiosi Societatis venientes paupertatem
ad illius constitutionis obseruationem ex vi voti non oblige-
ri quia votum sicut & lex ad res certas, & non dubias exten-
ditur.

3. Hinc inferet aliquis & fortè probabiliter, re non pecca-
 rarum aduersus paupertatis votum, si habita licentia superioris
 accipiendi aliquas pecunias in tui vsum, neque inuenientia
 gratis datas, eas accipias in stipendium Missarum, quia solum
 in modo accipiendi pecunias delinquit, non in illarum recep-
 tione, quæ ex voluntate superioris fit, atque modus supplicis
 sententia nuper propofita non est contra votum. Ergo. Quod ap-
 plicis exemplo relato à Suar. t. 4. de relig. tract. 10. l. 4. c. 8. n. 7.
 confirmari potest. Primum est de religioso, cui est data li-
 centia recipiendi aliquas pecunias, & cum non inueniat gratis
 datas, negotiacione prohibita eas acquirat, qui certè solum vi-
 detur peccare in negotiacione, non in pecuniarum receptione.
 Secundum est de eo, cui est similis licentia concessa recipiendi
 pecunias spontè oblatas, non tamen petitas, imò et expresse
 est petitio interdicta, si de facto petat, & pecunias recipias, non
 peccat contra votum, etiam sola petitio pecunie, & non illius
 receptio sit contra voluntatem superioris. Sed hæc illatio etiam
 supposita dicta sententia admittenda non est. Quia non solum
 modus recipiendi pecuniam, sed etiam illius receptio aliena